

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s priložo po 16 vinarjev.

Z mesečno priložo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Nasega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristoletna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: „Rodna gruda“. — Draginja živl v naši deželi. — Pismo iz Trsta. — Politične vesti. — Iz slovenskih dežel. — Raznoterosti. — Podlistek: Iz dobe punta in bojev.

„Rodna gruda“.

(Predlog napredni stranki.)

Res, da na vseh krajih in koncih klije novo politično življenje za nas Slovence, a mi se tega prezelo veselimo in presmeli smo v svojih trditvah, da — napredujemo v vsem in povsod. Če le beležimo kje kak uspeh, da smo pridobili kako, včasih še negotovo malenkost, ali pa da smo obvarovali komaj in komaj svojo prejšnjo posest, takoj podčrtamo ono novost, eden-, dvakrat. Imamo namreč hibo, da smo neznansko lahkoverni in hitro zadovoljivi.

Nasproti pa prezremo le prečesto bridke izgube, ki so za nas velepomembne, katere pa, — ne vem, zakaj? —, smatramo manj upoštevanja vrednimi. Pri takih prilikah se krotimo in tolašimo: „No, no, že gre počasi; povsod ne more vse biti.“

Dan na dan prinašajo naši časniki novosti med svet, da se je Slovincem kje posrečilo doseči, da se bodo izpraskali raz zid samonemški napisi, ki jih bodo nadomestili z dvojezičnimi; malo da ne vsak teden čitamo, da dobe tam in tam uradnika, ki razume bajè, kakor njegov prednik, slovenski. Ginljivo je čitati, s kako patetično vznesenimi besedami komentira ta ali oni list tako vest. Kliče boriteljem „slavo“ in jim želi še „nadalje poguma k vrlim takim pridobitvam.“ Prav, gospoda; ali take stvari so samoumevne, so zadeve, ki bi imele biti že davno uravnane, četudi bi nas motila grom in strela. Pa malomarni smo precej bili — vsaj do sedaj — prijenljivi.

Če je na Slovenskem kje kako plodonosno podjetje, tvornica ali pa veleposestvo

prišlo iz tujih rok zopet v tuje roke, pa tega niti ne omenimo ali pa mirno skomignemo z ramami. Že mora tako biti! Kaj pa, ali res?... Zakaj ne v naše roke?

Ne, rojaki, ti poti so izhojeni; po njih ne moremo dosti hitro naprej. Treba nam novih, četudi manj komodnih.

Jadikovati tu ne gre. Na noge, na spasnosno delo! Rešiti hitimo to, kar se rešiti da in mora. To je pa vse, kar je še naša last. Različne načine smo že poizkušali in jih še, a izdatnih uspehov še nimamo. Kaj to, če tukaj kaj pridobimo, pa tam izgubimo še kaj večjega! Večen „plus“ in „minus“. Zdelo bi se, da stojimo, kjer smo bili. A pravzaprav je naše stanje nazadovanje, ker je naša izguba vedno večja in gotoveja kot dobiček. Izgubljamo lahko dan za dnevom, a bomo li gotovo kaj iztrgali pohotniku? Česa torej nam nedostaja? — Manjka nam v boju taktike in sistema.

Ustanovili smo si l. 1885. „Ciril-Methodovo šolsko družbo“ — hvalevredno podjetje —, zbiramo za neki „Narodni sklad“, čegar namen je nejasen, zahteva se celokupni „slovenski narodni svet“, imamo že časopis „Slov. Branik“, ki nas, dasi mlad, dobro obvešča o naših križih in težavah. Stori se je še marsikaj — omenimo le „Potovalne knjižnice“ — v prosep naroda.

Iz navedenega razvidimo, da smo res požrtvovalni. Toda kaj nam bo vse navdušenje in prepričanje, če se pa ne podpremo gmotno, posebno onih, ki so v boju v prvih vrstah. Za vojsko treba ne samo orožja in poguma, ampak tudi denarnih sredstev. Tu moramo posebno pozornost obrniti proti Nemcem, kajti romanski živelj tako nima one življenske sile, kakor slovenski. S tem seveda ne pravimo, da bi se smela južna meja v nemar pustiti.

topli. A včasih se zbero tudi oblaki po vrhovih šumovitih bosanskih planin. Bliski zablische, grom bobni, tih dež pada. In osveži se ves kraj, zemlja se napoji, zelenje se nabuji, raste, saj je njemu treba dežja, ker še ni doraslo in dozorelo. Ako Bog da, bo letos mnogo koruze in buč in krompirja in detelje za vse in vsakogar.

Drugi dan potem, ko so prejeli orožje, se je bilo treba dvigniti. Ob zori so zaočili rogovi in so zagrmeli bobni. Ljudstvo pa je bilo že pred tem vstalo na noge. Brašna so pripravljena. Treba ti je prekoračiti le domači prag, to najvišjo planino, pa si takoj pri svoji četi. Toda to je hudo: na zapečku ti joka stara majka, na ognjišču ti ihti zvesta ljubica, sivi oče se je naslono ob hišni podboj in preliva solze, tvoja deca pa leži in tiho spava v mehki postelji, a ne ve, kaj se more zgoditi s tabo. Prejšnji dan so rekli otrokom: „Ata gre na sejem. Tebi, Ivo, prinese piščalko, Mari čevlje, Tinki kolač, a Martinu nožič, da more rezati.“ Tako bodo varali otroke še dalje, otroci pa bodo dan na dan pričakovali svojega hranitelja in vsako noč bodo mislili na stvari, ki jih jim prinese ata. Toda morda ga ne dočakajo nikdar, ker ga morda

Kakor vstajajo ideje dan na dan in zopet padejo, imamo tudi mi novo idejo, o kateri naj sodijo drugi.

V mislih imamo zavod, ki se naj ustanovi v rešitev, ne samo meje, kakor vedno pravimo, ampak za vso Slovenijo. Z denarnimi sredstvi proti delni vrnitvi, ali z darovi bi se naj podpiralo vse, kar je zanesljivo slovensko ter podpore vredno in potrebno. Svetuje se mu naj, kdor si kakega sveta želi v narodnem gospodarstvu, svetuje se naj poljedelcu, obrtniku, delavcu, kratko vsakega treba podpreti po njegovi želji, ako le more biti. Ta urad imej svojo pisarno ter zaupnike širom domovine, ki bi kot rodoljubi radi vestno delovali. Tem zadnjim bi bil njihov posel posebna odlika. Kolikokrat pride kaj, bodi hiša, bodi posest, v tujo last, ker oni Slovence, ki bi rad kaj primerne kupil, ne ve za to. Kolikokrat je že bilo, da je kupil kdo kaj od Slovence in pozneje se je izkazalo, da je oni naš narodni nasprotnik... Mi vemo, da dobijo posamezniki in društva od nasprotnikov podporo, pa bi bili ostali naši, ko bi jo bili mi dali. Puhli izgovor, da narodnjak ostane narodnjak, če bi tudi poginil pri tem, ne velja. Prius živere, dein philosophari. Pač pa moramo delati z vsemi močmi, da ne pridemo v zagato, kjer bi nas le renegatstvo rešilo gladne smrti. To je realno narodnjaštvo.

Kako dobiti denarja za tak zavod? Lahko! Svoje denarne moči (sredstva naših obstoječih obrambnih društev) treba osredotočiti. Kar je že tu, se združi, česar manjka, se zbere. Tako veliko število denarnih zavodov in mecenov bi spravilo lep fond na kup. To je osnovni kapital, čegar obresti samo bi se porabljele za plačo uradnikom in uradne troške. Nadalje bi vsak, kojemu je z zavodom opravka, moral kaj malega vposlati kot nagrado za posredovanje pri kaki prodaji; dohajali bi seveda tudi darovi.

zadene smrtonosna krogla v junaške prsi, pa mu jih prodre, da se iztegne po materi zemlji, kolikor je dolg in širok. In priletel bo vran — ptica z visoke veje, in mu izkoplje oči; pripil se bode mrki volk z zelene gore, pa mu bode glodal kosti, da mu bodo hreščale in pokale med zobmi kakor koruza v ognju.

Ločitev. Poljubljajo deco v postelji, majko na zapečku, ljubico na ognjišču, oca med vrati, poljubljajo brate in sestre... Vsa rodbina se je sešla, da se poslove od vseh, začinja se jok, tuljenje, jecanje, stokanje, otroci slišijo vse to v spanju, pa trepetajo in zapirajo zopet neizpavane oči, tainoni pa vprašuje: „Kaj pa je, oče in mama?“ Matere pa jih mire ter jim pripovedujejo, da gre oče na sejem, odkoder jim prinese obečane stvari. Otroci vprašujejo: „A zakaj se jokate?“ Matere pa jim odgovarjajo: „Daleč, daleč gre atek, prav čez devetero planin in dolgo ga ne bo nazaj.“

Zopet zadoni tromba, boben zabobna. Čas je odhoda. Mladi sorodniki zgrabijo torbo z brašnom, puško, plašč, spremljajo ga, a on se vsak hip obrača na svoj rodni dom ter razmišlja: „Bog ve, ali te bom videl še kdaj, koča moja, mila majka, ljubi oče, dragi bratje in sestre,

Iz dobe punta in bojev.

Črtice izza okupacije Hercegovine. Napisal Ivan Klarič.

IV.

Ne da Bog svojih!

(Dalje.)

Nastopil je mesec avgust. Jutra so postajala hladna. Ponoči se je posulo nebo s sijajnimi zvezdami, ob zori pa je padala sladka rosa. Tudi megle so se polegale, pa se plazile po dolini, gori in ravnici, dokler se ni žarko solnce povzpelo visoko, a potem so se megle polagoma dvigale ter se razšle po nebesnih višinah. Žita so že požeta. Strnišča se rmene kakor zlato. Ob seči, ki je tudi nekam požoltela, vise koze ter marljivo smučajo. Tudi livade so pokošene. Po njih se pasejo krdela konj, črede goved in ovac. Objestna žrebeta poskakujejo, saj ne vedo še, kaj je sedlo in igo. Vrabei po seči veselo plešejo, saj so siti, a kadar se jih loti glad, jim je blizu kozolec in stog, kjer se morejo najesti iznova. Druge ptice so vesele in živahne, ker niso ne gladne, ne žejne. Ob poti za ograjami je poraslo robidovje in malinove, pa če si žejen, potnik, naberi si jih v pest, dve, pa si utešiš glad i žejo. Dnevi so večinoma vedri, svetli in

Zavod bi imel več oddelkov, recimo za šolstvo, obrt, kmete, trgovce, uradnike i. t. d. Vse bi moralo biti v evidenci, kje je kaj v nevarnosti, kje se da kaj pridobiti i. t. d. Pazno bi se prebiralo inserate v listih in se tam zasledovalo, kako bi se dalo kaj rešiti. Urad bi izdajal, postavimo, svoj mesečni vestnik in zaznamoval svoje uspehe. Zaupniki bi poročali tedensko ali mesečno o celem gibanju. Le organizacija, ki bi Slovenijo preprežala, ko živeci telo, nas bo rešila. Fond ostane seveda nedotaknjen, tako, da se vsakemu akcionarju izroči od naroda krvavečega srca njegov delež, če misli, da je bolje, ako njegovi groši plesnijo kje drugje naloženi, kot pa da opravljajo rodoljuben posel. Če mi ne napravimo tega, bodo pa Nemci, kakor so lani ono misel realizirali nekaj mesecev potem, ko je bila izprožena na naših tleh in predlagana za Slovence.* Žal, da je naša brezbriznost rekla, da bi vlada za to ne dala dovoljenja.

Vzdramimo se, rojaki! Zavijajmo rokave in delajmo v blagor domovine, da se bode skoro zasvetikal v Ljubljani napis: „Rodna Gruda, urad za varovanje narodne posesti in blagor naroda.“

Draginja živil v naši deželi. (Dalje.)

O vzrokih draginje pravi vlada:

„Industrijalni krogi smatrajo za vzrok sedanjega neznesnega položaja visoke cene živine in mesa ter zvišanje cen skoraj vseh poljedelskih pridelkov sploh, zastopniki poljedelstva pa kažejo na kartelstvo, na prekupe in na zvišanje delavskih mezd kot na vzroke splošne draginje. Tretji zopet trdijo, da so glavni vzrok sedanjemu pojavu v gospodarskem življenju visoka carina na žito in živino ter gotove veterinarne policijske zaporne naredbe. Ob tej nejasnosti glede pravih vzrokov smatra vlada za svojo dolžnost, da razkrije resnične vzroke splošne podražitve cen, da more storiti primerne korake za odpravo teh neprilik...“ Predvsem je vladi na tem, da dobi zanesljive statistične podatke o napredovanju cen poglavitnih živil v zadnjih letih. Obrnila se je do vseh trgovskih in obrtniških zbornic, da ji oskrbe v tabelarni obliki letne poprečne cene teh živil v večjih krajih na Kranjskem od l. 1901 naprej. Ti izkazi živinskih cen naj bi služili zlasti namenu, dognati, kakšni so razločki v cenah, ki jih navajajo živinorejci in mesarji. Zbornice pa so se morale tudi izraziti glede vzrokov podražitve drugih živil, o vplivu draginje na razne stanovske in prebivalske kroge ter o sredstvih, ki bi izboljšala sedanje tržne razmere, zlasti pa tudi

* To je narodna loterija „Branibor“, za katero je pisal Petrošan v „Slovenca“ dne 21. februarja 1907 prvič in še enkrat potem, kot odgovor na neki tozadeven članek.

žalostna moja deca!“ Solze mu lijejo po obrazu, spremljevalci pa ga tolažijo: „Živ ostaneš, ne umreš, ne!“ A ko se strne z vojsko, se poslovi še enkrat od spremljevalcev, in to je morda poslednji „zbogom“ milim in dragim. A zdaj gleda in poslušča, kako se izdajajo zapovedi in kako se imajo izvrševati. V taboru se pije, prepeva, puši, psuje. Sešlo se je sveta z brda in iz dola: od zla očeta, od gorše matere. Kdor nima nikogar svojega, njemu je v boj kakor v svate. Kdor pa jih ima, težko mu je, toda šale brezdomovincev in potepuhov mu vsaj pomagajo prenašati težke jade.

Tako je bilo tudi Mati Lučiču in Iliji Glavurdiču, toda Iliji je bilo menda še težje.

Vstaši so krenili z Musale doli na Sarajevsko polje. Za njimi je udarila mladež, babe, starci in berači, pa znosijo miloščine in molijo k Bogu za one, ki jim kaj darujejo, naj bi se vrnili živi in zdravi k domačemu dimniku.

Čim dalje pa se odmičejo oddelki, tem manjše postaja spremstvo. Že so pustili za sabo Čengičevo vilo, že so šli skozi vas Stup, so koračili mimo zdravilišča Ildiže, prišli do Dedaginih konakov ter so dospeli v Blažuj, kjer so se ustavili, da počijejo in se okrepejo.

o tem, ali bi direktna zveza med producentom in konsumentom izboljšala sedanji položaj in na kakšen način bi se ta zveza mogla pospeševati. Vlada vprašuje trgovske in obrtne zbornice najprej:

Kaj smatrate vzrokom poprečno višjim cenam živine (volov, bikov, krav, telet, prešičev, ovac, jagnjet) v zadnjih letih?

Odgovorilo bi se nato po našem mnenju:

Vzroka draginji vseh živil je iskati predvsem v splošno visokih cenah žita, zlasti pšenice. Ni dvomiti, da sedanje cene moke zaradi visoke vvozne carine izključujejo od konkurence inozemske, zlasti pa ameriške žitne produkte. Te carine podpirajo obenem špekulacijo Ogrov z žitom. Dasi je bila lani žitna letina na Ogrskem bistveno prav taka, kakoršna je bila v prejšnjih letih ter se more letina tudi po drugih kronovinah imenovati dobra, se vendar špekulacija pohlepnih ogrskih prekupevalcev s tem dejstvom ni zmanjšala. Ogrsko prekupevalstvo pa je zaradi visokih vvoznih carin na avstrijskem žitnem trgu odločilno. Jasno je da kmetijski, zlasti žitnosni okraj prav nič ne vplivajo na visoke žitne cene, ker jih špekulacija nezmerno izrablja in pa ker mali, revni producenti navadno svoje pridelke prodajajo prekupecem še pred žetvijo. Kakor pa uči praksa, so od visokih žitnih cen zavisne cene drugih deželnih pridelkov in ni izlepa pričakovati, da bi se spričo visoke cene moke dosegle nižje cene kóruze, krompirja, zelenjadi, sočivja i. dr.

Draginjo živine povzročajo dalje prestroge veterinarne policijske zaporne odredbe, vsled katerih so zaprte proti balkanskim državam, odkoder smo dobivali živino poceni.

Velik del krivde zaradi sedanjih visokih cen živine oziroma mesa zadeva tudi prekupe, ki delajo visoke dobičke. Pri nas večinoma prekupec sploh ni, ker kupujejo mesarji sami živino pri kmetih ter jo potem razprodajajo na drobno.

Višje cene živine so utemeljene z višjimi troški za rejo živine; povzročajo pa te višje troške višje poselske mezde in dražja krma. Mesarji se povsem opravičeno izgovarjajo na zaprte meje proti sosednim državam, ki so prejšnje čase vvažale zelo veliko število nedrage klavne živine. Samo iz Srbije se je n. pr. l. 1905 dopeljalo v našo državo okoli 112.000 prešičev in nad 72.000 glav goveje živine! Odkar pa je meja zaprta, je toli ogromen vvoz srbske živine pretrgan, in naši kmetje delajo izborne kupčije pri mesarjih. Zaradi izseljevanja boljših poslov v Ameriko, Nemčijo in drugam je nastalo občutno nedostajanje delavskih moči. Mezde so večje, življenje gospodarjev težje, živila dražja in cene živine višje. Vzlic vsemu temu pa je tudi gotovo, da izrablja kmet sedanje razmere v svojo še večjo korist ter da si

„Ma čuješ, Mato, nekako težka mi je tale puška, reši mi ramena, zakaj tudi tale torba ni lahka! Na mojo dušo, jaz sem se že ves ožulil ter si nahodil na desni peti vtisko. Peče me, pri moji veri, kakor da si mi vtaknil žareč ogel pod podplat!“

„Molči, saj ni samo tebi tako! Zdaj pač ni čas, doma v hladu sedeti in probadati iglico skozi sukno in žnore!“

„E, nikar ne govori tako, vere ti tvoje! Vem, da ni čas za to, a vendar je človeku težko, kakor sem ti rekel. Saj vem, da tudi tebi ni lahko. Tudi ti bi zdajle rajši za svojo mizo zabijal žeblje v čevlje in potezal steklenico izpod mize in izpraznjeval čašico za čašico!“

„Res bi delal to rajši!“

„Pa zakaj se mi potem rogaš in me nočeš razumeti?“

„Saj se le šalim, dragec, šalim se iz obupa!“

„Potem ne rečem ničesar več.“

Dospela je vojska torej v Blažuj. Pokrila je vse polje. Tu je počivala dve uri: najela se je, napila in krenila na Kobiljo glavo. Ko je priplezala na vrh Kobilje glave, je tonilo solnce za Igman in Bjelašnico. Dalje se ni moglo prodirati, zato je legla tukaj k počitku.

(Dalje prihodnjič)

delo kmet, izrabljajoč stisko mesarjev, mnogo večje dobičke, kakor jih je delal prejšnja leta.

Rekli smo že, da bi avstrijska živinoreja zadoščala konsumnim potrebščinam, ako bi ne bilo toli velikanskega izvoza. Tudi kranjska živinoreja bi izlahka pokrivala potrebe Kranjcev, ako bi se živina ne izvažala v toliki meri v tujino. Zato smo prav močno navezani na vvoz iz tujih krajev. Tudi prešičereja bi zadoščala vobče, toda nedostaje nam še pitanih prešičev najplemenitejše pasme, zato se vvažajo prešiči iz Hrvaške in Ogrske. Pitane prešiče je treba stalno vvažati iz ogrskih dežel; takisto smo navezani na vvoz kostrunov, kozlov in ovac iz Hrvaške in Bosne-Hercegovine, ker pri nas reja drobnice zaradi strogih gozdnih zakonov in delitve občinskih pašnikov zelo naglo pada in izginja. Sedaj se vvažajo pitani voli iz Ogrske, prešiči stalno iz raznih pitališč. Toda veliko število na tukajšnje sejme priglane domače govedi pokupijo vedno pitališča sladkornih tovaren na Češkem in Moravskem, vole kupujejo trgovci iz Koroške in Tirolske ter vojna mornarica v Pulju. Nebroj domačih prešičev se pa izvažajo z Dolenjske po domačih prekupevalcih v Švico, na Tirolsko, Solnograško, Nižje in Zgornje Avstrijsko ter na Češko. Teleta — po zimni zaklana, poleti živa — se odpošiljajo v Trst, na Reko, v Pulj, v Opatijo in druga morska kopaljšča.

Ker traja tak izvoz domače živine v tujino že desetletja ter so obenem meje za vvoz zaprte, je povsem naravno, da je preostale živine premalo za domače potrebščine, da mesarji klavno živino zelo drago kupujejo in jo le težko dobavljajo: vse to pa je vzrok, da meščanje meso vedno dražje plačujejo in da so cene vseh mesnih vrst vedno neznesnejše.

(Dalje prihodnjič.)

Pismo iz Trsta.

Soditi in presojeti politične razmere kakega kraja od daleč je precej nevhvaležen posel, ki le prevečkrat povzroča bridko razočaranje. Človek promatra razmere le prečestokrat skozi motna očala varljivega idealizma, ki se pa takoj razblini ter napravi prostor treznemu presojevanju, čim ga objame hladna realnost. Ker ste me pa, gospod urednik, pozvali, naj Vam kaj napišem o primorskih in zlasti o tržaških razmerah, se mi zdi umestno, da to povdarim špeciálno glede Trsta.

Kdor presoja tukajšnje razmere od daleč, n. pr. po „Edinosti“, ta si sploh ne more predstavljati idealnejših odnošajev kot so primorski. Sam na sebi sem poizkusil to. Dasiravno se v splošnem nisem nikdar mogel navdušiti za tisto slogaško politiko, ki le predostokrat daje potuho in indirektno pomoči raznim reakcionarnim elementom, mi je pa vendar tržaško narodnjaštvo bilo dolgo časa, rekel bi, skoraj nekaj vzvišene, nekaj idealnega. A pridi malo bližje, imej oči odprte in spoznal boš tudi — gnjilobo. In če bi hotel sedaj n. pr. „Edinosti“ priznati kako posebno lastnost, priznal bi ji odkrito posebno sugestivno moč. In to je gotovo tudi faktor, ki se ga mora upoštevati z ozirom na „javno mnenje.“ Saj vidimo, da trosijo madjarski oligarhi celo stotisočake za kako evropsko „javno mnenje.“ No, Slovenci še, hvala Bogu, nismo tako materijalistični, da bi trebalo ravno tisočakov, mi smo v tem oziru nekako moralno nepokvarjeni ter naši naivnosti zadostuje že lepo doneča fraza.

Ako izvzamemo volilno reformo, potem sedaj pač ni nič posebno aktualnega na političnem obzorju. Volilna reforma za deželni zbor tržaški je, kakor znano, srečno prijadrala skozi Skylló in Karibdo v toz. pododseku.

Če ji je tudi Skylla italijanskega šovinizma odkrnila tri slovenske mandate, pa znači ta reforma vendar, če ne več, vsaj mal korak naprej. Nočem se spuščati v razmotrivanja, če bi se ob resni volji merodajnih činiteljev ne dalo morda več doseči zlasti vspričo zagotovila socialne demokracije, da je pripravljena, poseči eventualno z vso silo v boj za reformo. Vsekakor pa je vsikdar boljši vrabec v rokah nego golob na strehi. Poleg izgube treh mandatov se je prvotni

vladni projekt za Slovence poslabšal tudi v tem, da se je okoličanski teritorij povečal s prikloplitvijo slovenske predmestne občine Grete.

No, vkljub vsem sedaj neizogibnim hibam se lahko reče, da je tržaška volilna reforma najboljša med volilnimi reformami za deželne zборе. Razmerje je sedaj 68 italijanskih proti 12 (prej 15) slovenskim mandatom. Kakih bistvenih izprememb pred plenumom, pred kate-rega pride gotovo v kratkem ta elaborat, ni pričakovati. Ako se vrhu tega še uvažuje, da nastopijo gotovo z veliko močjo socialisti — upa se s precejšnjo upravičenostjo, da bi utegnili skupna opozicija v dež. zboru tvoriti vsaj eno tretjino! — potem pač lahko trdimo, da smo Slovenci z volilno reformo precej pridobili.

Razun te reforme, kakor rečeno, ni nič posebno aktualnega na dnevnem redu. Zanimalo bi pa morda, ako o splošnem in v kratkih potezah orišem splošne razmere, o katerih vladajo ravno izven Trsta nejasne sodbe. Kakor sem bil že uvodoma omenil, je v tem pogledu za proučevajočega človeka razočaranje neizogibno. Predvsem mi je omeniti, da je v Trstu in okolici v prvi vrsti računati z dvema glavnima strankama, s takozvano narodnjaško stranko in z jugoslovansko socialno demokracijo. A tudi klerikalizma nikakor ni podcenjevati, nasprotno sem mnenja, da utegne v tem oziru že najbližja bodočnost donesti neljubo presenečenje. „Narodna stranka“ kot oportunistična stranka zasleduje taktiko ignoriranja in utajevanja. S popolno pasivnostjo in slepljenjem samih sebe mislijo tržaški narodnjaki „uničiti“ klerikalni pokret, s katerim bi se moralo na vsak način resno računati vsaj v okolici. Kaj se doseže s tako oportunistično politiko, za to imamo žalostnih vzgledov drugod po Slovenskem. Takozvana „sloga“ je bila do zdaj še vsikdar samo gorko in ugodno gnezdišče za bacile klerikalizma. S tem, da se je klerikalizem negiral in ignoriral, se ga je dosedaj še zmiraj povsod pospeševalo. Tisto respektiranje „verskega čustvovanja“ je puhel in prazen izgovor, za katerim tiči vedno le onemoglost in nezmožnost odkritega in odločnega nastopa. Da bi tozadevno kdaj „narodna stranka“ odkrito in odločno nastopila, tega vsaj od sedanjih voditeljev ni pričakovati. Saj je obzirnost nje prvo načelo in neodkritosrčnost na znotraj in na zunaj tipična prikazen vesoljnega primorskega narodnjaškega konglomerata. In četudi se to nagoto hoče skrivati s figovim listom navidezno sicer lepe, a v resnici škodljive „sloge“, pa je praktično povsem brezpomembno. Neiskrenost je začetek in konec vsega dela, ta neiskrenost pa daje potuho le klerikalizmu, v tej neiskrenosti je pa tudi začetek konca vse narodnjaške stavbe. (Konec prihodnjič.)

Politične vesti.

Avstrijski slovanski delegati v Peterburgu. Iz Peterburga javljajo, da se delajo za sprejem avstrijskih slovanskih držav. poslancev, dr. Kramača, Hlibovickega in Hribarja velike priprave. Na kolodvoru jih baje sprejme mestni zastop z županom in jim po starem slovanskem običaju ponudi mestne ključke, kruh in sol. „Slavjanskoje blagotv. občestvo“ jim izroči dragoceno častno adresno. Govori se, da sprejme župana Hribarja, drja Kramača in drja Hlibovickega tudi ruski car v posebni avdijenci v Carskem selu. Kakor znano, so odpotovali omenjeni trije slovanski drž. poslanci vsled sklepa vseh slovanskih državnozbornskih klubov v Peterburg v to svrhu, da se z Rusi dogovore glede bodočega vseslovenskega kongresa. Vsa akcija je torej spričo političnih razmer med evropskimi Slovani in vočigled sedanjih napetosti med različnimi slovanskimi narodi največjega in bržčas najdalekosežnejšega pomena. Vsa akcija bo imela največji vpliv ne le na avstrijski parlamentarni položaj ter na konstelacijo med strankami, nego spravi idejo vseslovenske vzajemnosti v strujo realnih, pozitivnih ukrepov in sklepov. Potovanje avstrij. drž. poslancev na Rusko je torej za slovansko misel in za slovansko kulturno in politično delovanje epohalnega pomena ter vzbuja v srcu vsa-

kega dobrega Slovana najvrednejše želje. A kdo se temu potovanju vendarle roga? Kdo te 3 poslance sumniči in namigovalno denuncira? Kdo je prav infernalno perfidno napadel posl. Hribarja, češ da je sicer proti udeležbi Slovencev pri poklonstvenem izprevodu na Dunaj, a da ima vendar čas voziti se k Rusom, odkoder pa se še pravočasno vrne, da odkrije cesarjev spomenik v Ljubljani? To slavo si je pridobilo glavno glasilo kranjske S. L. S.!! Ubogi časnikarji, ki si na tak način pomagajo v svojem brezupnem ubijanju posl. Hribarja in s takim nepoštenim in izdajalskim orožjem! Patriotizem posl. Hribarja je toli vzvišen, da ga ne oskrnijo niti taki strupeni brizgi. Obžalujemo pa tak način pobijanja političnega nasprotnika zlasti kot Slovenci in Slovani. Kdor v strasti pozablja, da smo si vendarle vsi rojaki, krvni bratje, tisti izdaja svojo mater krvniku. Fej!

Hrvatska. Na zagrebškem vseučilišču so bili nedavno promovirani doktorjem prava Huverth, Schlesinger, Sonnenfeld in Uroic. Akademski osrednji odbor je bil ogorčen vsled tega in je objavil proti novim doktorjem ostro odprto pismo, v katerem jim izrekajo stankujoči dijaki zaničevanje in napovedujejo bojkot, ker so prejeli doktorsko čast na univerzi, ki je bila tako ošramočena in ponižana vsled nasilnega ravnanja bana Raucha. Zaradi tega odprtega pisma je policija aretirala predsednika akademskega centralnega odbora, Zdenka Vernića, ki je bil obsojen na 12 dni ječe. Obsojenec je vložil vzklic; zato so ga začasno izpustili iz zapora. — Baron Rauch še vedno ne miruje. Kakor javlja „Hrvatska“, bo prestavljenih v najkrajšem času zopet 13 uradnikov finančnega ravnateljstva iz Zagreba na deželo. Finanč. uradnik Reberski pa bo baje zaradi svojega političkega prepričanja odpuščen iz službe. — Hrvatska vlada zahteva, naj se razveljavi imuniteta poslancev dr. Pera Magdića, Lorkovića, Budisavljevića, Kukovića, Harambašića in Lukinića, ki so obdolženi raznih prestopkov v zadnji volilni borbi. Ti poslanci so pa tudi člani hrvatskega sabora; zato jih ne bo možno sodnijsko preganjati, četudi jih ogrski imunitetni odsek izroči sodišču. Vlada misli bržčas postopati proti tem poslancem, če bi bil hrvatski sabor razpuščen ter tako preprečiti agitacijo za nove volitve. Rauch hoče uničiti svobodo povsod ter bi se rad skopal celo na poslance. Prganja že uradništvo, profesorje, dijake in urednike, le še poslancem ne more do živnega.

Turčija v stiski. Velesile so sklenile, da odpokličejo svoje vojaštvo z otoka Krete. Ubožna Turčija pa se sedaj boji za Kreto. Poslala je velesilam protest, ki naglašja, da so prevzele velesile dolžnost, varovati na otoku vrhovno oblast šibke Turčije ter življenje in imetje mohamedanov. Protest javlja, da je turška vlada zvedela, da se pripravljajo kristjani na otoku na splošno vstajo proti mohamedanom ter so v Retimnu baje že umorili nekega 80 letnega starca.

Štajersko.

Krivicica na vseh koncih in krajih. Iz Gradca ne pride Slovincem nič dobrega. Po sedanjem deželnem volilnem redu je imelo pol milijona Slovencev 10 poslancev, en milijon Nemcev pa 61 poslancev. Tako razmerje je skrajno krivično in nečuvano. Baje v novem načrtu deželnega volilnega reda, ki so ga izdelale nemške stranke, nikakor niso popravljene te nezaslišane krivice. Število virilistov-Nemcev se menda celo pomnoži, iz veleposestva naj bi bili Slovenci tudi še vbodoče izključeni, obrtne in trgovske zbornice naj ostanejo last Nemcev, število mestnih zastopnikov naj se pomnoži za več — nemških mandatov. Slovenci pa so prav povsod prikrajšani. Kmetiški mandati se pač pomnože, toda ne na Spodnjem nego na Srednjem in Gornjem Štajerskem — torej tam, kjer so Nemci. Na Spod. Štajerskem pa nameravajo spraviti slovensko posest v kmetiških skupinah celo v nevarnost z industrijskimi kraji, ki se hočejo izločiti iz kmetiških občin le v nemškem

delu dežele. Celu v splošnem volilnem razredu hočejo baje razmerje Nemcev napram Slovincem izpremeniti nam na škodo. Slovincem se menda ne zagotovi niti en odbornik. Če je izpremenjeni volilni red štajerski res tak, ga Slovenci nikakor in na noben način ne bodo mogli sprejeti. Prisiljeni bodo začeti proti ljutemu in krivičnemu sovražniku najhujši boj.

Boje se nas! Predkratkim sta divjala v Celovcu zloglasna Dobernig in Knapitsch zoper rabo slovenskega jezika in zoper slovenske „hujskače odvetnike.“ Nekaj dni nato pa sta gromela v Gradcu celjski poslanec Marechl in deželni odbornik Hoffman-Wellenhof zoper vse, kar je slovenskega. To je bilo zabavljanja in javkanja! Spodnještajersko nemštvo se bo kar potopilo v slovenskem morju, ako ne bo našel boj spodnještajerskih Nemcev razumevanja in zanimanja pri rojakih Srednje in Gornje Štajerske. Pa Slovenci sami na sebi še nismo tako nevarni, te bi spodnještajerski Germani že ugnali; velik strah ima Marechl pred „jugoslovanskim panslavizmom.“ Hrvati in Srbi so Slovincem krepka opora; teh zaveznikov Slovencev se zlasti boje nemškutarji. Pa tudi pridno delovanje spodnještajerskih Slovencev, njih zavedno nastopanje in trezno ravnanje dela Nemcem velike skrbi. To pa bodi Slovincem v izpodbudo, ki naj delajo složno in premišljeno, da dosežejo to, kar je njih pravica. Slovanska vzajemnost zlasti boli Nemce; to nam bodi kažipot k uspehom.

Slovenci na Spodnjem Štajerskem se živahno gibljejo. Splošno politično obzorje se je dvignilo. Ljudstvo se organizira. Osrednja združna organizacija v Celju, katere delovanje se razteza po vsem slovenskem Štajerju, se je v zadnjem času ojačila vkljub napadom od dveh strani. Tudi štajersko slovensko obrtništvo je sklenilo osnovati skupno organizacijo na združni podlagi. Slovensko štajersko učiteljstvo je letos tudi slavilo obnovev stanovske združitve. V Celju se je ustanovila narodna založba, katere namen je izdajati slovenske knjige in časopise. Društvo „Prosveta“ je oskrbelo mnogoštevilnim narodno nevarnim krajem izvrstne ljudske knjižnice. Družba sv. Cirila in Metoda vkljub hujskanju od gotove strani tudi ni nazadovala, nego celo napreduje. Snuje se tudi nasproti krščanskosocialni klerikalni organizaciji društev zveza nepolitičnih narodnih društev, ki bo gotovo velikega pomena. Narodni svet so klerikalci brez vzroka zapustili, vkljub temu pa deluje in ima bodočnost. Največjega pomena je zares marljivo delo narodne stranke, ki ga izvršuje s prirejanjem javnih zborovanj širom slovenske Štajerske. Taki sestanki utrjajo gospodarstveno napredno organizacijo in krepe ter vzpodbujajo narodno zavest. Tu je obširno polje dela, ki mu ne moreta nasprotovati Slovincem tako sovražni Gradec in Dunaj.

Letina. V Halozah se obeta letos po gorica bogata trgateg, če ne bo toče ali kake druge nesreče. Na Dravskem polju je jesenska setev dobro prezimila in kaže vse, da bo žetev dobra. V ormoški okolici žita in vinogradi prav lepo uspevajo, samo suša je bila v zadnjem času in gosenice so se pojavile v velikem številu.

Primorsko.

Laške spletke. Pred nekaj meseci se je mnogo pisalo o premestitvi slovenskega koprškega učiteljišča v Gorico. Sedaj pa je nakrat vse utihnilo. „Corriere Friulano“, glasilo goriških irredentovcev, je namreč svetovalo vladi, naj premesti učiteljišče v Ajdovščino, Sezano ali Tolmin, laško pa v Gorico. Furlanski župani in laški državni poslanec Conci pa hočejo imeti laško učiteljišče v Gradiški. Nikakor pa ne marajo Lahi slovenskega učiteljišča v Gorici. Glasno so protestirali in tega se je menda vlada zbala. Toda primorski Slovenci nujno potrebujejo učiteljišča. In najpripravnejši kraj za to je pač le Gorica, ki so jo sezidali Slovenci in so jej dali ime Slovenci. V Gorici živi nad 8000 Slovencev; ti že smejo kaj zahtevati zase. Gorica je glavno mesto dežele, ki šteje 140.000

Slovencev in 95.000 Italijanov in Furlanov. Mesto leži v sredini slovenskega dela Goriške; Gorica je kulturno središče Slovencev. V Gorici imajo učiteljski in knjižnični razpolago knjižnice, čitalnice ter razna izobraževalna društva, ki prirejajo predavanja, gledališke predstave, koncerte i. dr. Zato se Slovenci ne smemo dati pregnati od Lahov s svoje zemlje. Napeti treba vse sile, da se otvori s prihodnjim šolskim letom moško slovensko učiteljsko v Gorici.

Nedopusten privilegij. Pri prometnem oddelku slovenskega ravnateljstva c. kr. drž. železnice v Trstu je imenovan kot namestnik referenta zagrizen nemški nacionalc Bierhandl z Dunaja, ki ne zna niti besedice slovenskega. Preskočil je vse slovenske revidente in nadrevidente, ki so večinoma zmožni vseh treh deželnih jezikov. Slovensko železniško uradništvo je skrajno ogorčeno nad tem pristranskim postopanjem. Slovenski poslanci bodo morali energično posredovati za slovansko uradništvo.

Istrska volilna reforma. Cesar je sankcioniral volilno reformo za istrski deželni zbor. Deželni zbor se kmalu razpusti in se razpiše nove volitve.

Podružnica Narodne delavske organizacije. V nedeljo se je vršil v Ajdovščini shod Narodne delavske organizacije. Udeležnikov je bilo okoli 600. Navdušenje je bilo veliko. Zborovalci so izvolili odbor 10 členov, ki ima pripraviti ustanovitev podružnice Nar. del. organizacije v Ajdovščini.

Kranjsko.

Kako proslavi Ljubljana cesarjev šestdesetletni vladarski jubilej? Ljubljanski občinski svet je v svoji javni seji dne 19. t. m. sklenil, da proslavi cesarjev jubilej po izrečni vladarjevi želji — predvsem z dobrodelnimi, plemenitimi socijalnimi čini. V to svrhu je občinski svet sklenil nakupiti za 21.000 K posestvo Sangrad pri Cerkljah ter ondi osnovati počitniško kolonijo za ubožne, bolehné otroke in za uradnike. Sangrad obsega več obširnih poslopj z 18 sobami za 150 oseb, ima velik vrt, velik gozd, parne, pršne, gorke in mrzle kopeli ter ima električno razsvetljava. Otroci bi dobivali tukaj ob počitnicah brezplačno oskrbo, mestni uradniki pa pred počitnicami in po počitnicah brezplačna stanovanja za vse svoje rodbine. Dalje se ustanovita v Ljubljani dve otroški zavetišči za deco predšolske dobe in za šoloobvezne otroke. Otroci bodo dobivali hrano brezplačno in bodo ves dan pod nadzorstvom. Zavetišči se namestita v Trnovem in na Poljanah ter sta namenjeni deci ubožnih delavskih in obrtnih družin. Dalje se ustanovi na magistratu mestna bolniška blagajna za posle. Oskrbovanje te bolniške blagajne bo znašalo okoli 800 K na leto. Dalje se zgrade delavske hiše za cenena stanovanja delavskim družinam. Hiše bodo veljale 280.000 K. Dalje se napravi 20 ustanov po 100 K za ubožne obrtnike, ki niso po lastni krivdi zašli v bedo. Končno se definitivnemu mestnemu uradništvu in slugam zniža službena doba od 40 na 35 službenih let, redarjem pa na 30 službenih let ter se njih prejemki uredi povsem po uredbi prejemkov drž. uradnikov in slug. Dne 4. oktobra t. l. se z veliko slavnostjo odkrije v justičnem parku cesarjev spomenik iz marmorja, v drugi polovici septembra t. l. se priredi za vse ljudske in meščanske šole velika javna šolska jubilejna slavnost, dne 2. decembra t. l. pa se priredi jubilejna slavnost mesta Ljubljane v naj-sijajnejši obliki. Pri tej slavnosti bodo pogoščeni vsi mestni delavci in delavke ter vsi ubožci v mestnih hiralnicah in ubožnicah. Tako praznuje napredno središče dežele Kranjske, Bela Ljubljana cesarjev jubilej. Naj bi se po tem prekrasem vzgledu glavnega mesta ravnale tudi druge mestne občine!

Resnica, hčerka božja je pri „Slovencu“ še vedno tuj gost. Zdaj trdi, da so posl. Ploj, Hribar in tovariši barona Becka naplavšali, ker so mu obljubili, da bodo glasovali za nove rekrute, potem pa so zbežali in pricapljali za

dr. Korošcem iz zbornice. „Slovenec“ piše: „V veliko nejevoljo in ogorčenje naplavšanega Becka je ostal Ploj s Hribarjem in Roblekom v kuloarju.“ Kolikor besed, toliko neresnic. „Slovenec“ je sicer znano in priznано v l a d n o g l a s i l o; zato ve in beleži natančno, kdaj vzplava Becku na čelu oblaček nevolje, kdaj je Beck ogorčen, kdaj je vesel, kaj bi rad, kaj more in česa ne more, kdaj ima zvezane in kdaj svobodne roke. Skratka: „Fremdenblatt“ in „Wiener-Zeitung“ morata zajemati vse najtajnejše buletine o Beckovih bolestih in radostih le iz „Slovenca“, Pasja dlaka, toli imeniten list! Seveda se mora vladni „Slovenec“ potegniti za dobričino Becka, ki ga posl. Hribar, Ploj, Roblek, i. dr. toli impertinentno „plavšajo.“ To vendar ne gre, tega „Slovenec“ ne dopušča! — Ali pri vsej bistrovidnosti in tenkoslušnosti je „Slovenec“ reporter vse napačno videl in napačno slišal. „Zveza jugoslovanskih poslancev“ je namreč baronu Becku odkrito razodela svoje stališče in ga še ni nikdar „plavšala,“ ker jej tega ni treba! Posl. Hribarja pa niti v zbornici ni bilo, zato ga tudi v kuloarju ni mogel nihče videti. Posl. Hribar je namreč obenem tudi župan. Taka je resnica brez „plavšanja.“

Le vkup, le vkup, uboga gmajna! Ta klic se zopet sliši med kmeti, a ne za boj proti starim krivičnim privilegijem, nego za boj proti svobodi vseučilišč. Dr. Luegerjev klic na boj proti svobodni vedi odmeva po vsej državi. V Gradcu je vdrlo na vseučilišče več sto kmetov pod vodstvom posl. Hagenhoferja ter so se začeli z akademiki pretepati. Na dunajskem vseučilišču so boji med klerikalnimi in liberalnimi akademiki vsak dan na vrsti; vseučiliška avla in rampa sta stalni krvavi bojišči. V Inomostu se vrše divji pretepi med akademiki, in sedaj poroča tudi že ljubljanski „Slovenec“ z očitno radostjo, da „baje namerava priti v Inomost 3000 kmetov, da svobodomiselnim smrkolinom (!) preštejejo kosti!“ Baje je garnizija konsignirana. Tirolski klerikalni listi pa tudi druga klerikalna glasila zahtevajo, da dr. Marchet kot naučni minister odstopi. Ti časopisi groze vladi, ako Marchet ne odstopi, utegne doživeti na Tirolskem od strani kmetov tako opozicijo (!), da jo bo pomnila. V Gradcu sta se osnovali dve bojni klerikalni dijaški društvi. Na vseh vseučiliščih vre. Za klerikalnimi dijaškimi društvi pa stoje klerikalne stranke, na čelu jim kršč. socijalna stranka pod vodstvom dr. Gessmanna in dr. Luegerja. Kršč. socijaleci so v prisotnosti obeh klerikalnih ministrov, dr. Ebenhoča in dr. Gessmanna sklenili, da ne bodo dovolili vladi proračuna, ako se liberalni naučni minister ne umakne ter se ne ugodi vsem klerikalnim željam na vseučiliščih. Wahrmondova predavanja se nikakor ne smejo začeti iznova, ker klerikaleci groze, da ga kmetje in dijaki siloma preženo z vseučilišča. Ves vihar pa ima le eno tendenco: priboriti klerikalcem še tretji ministerski portfelj ter se polastiti vseh avstrijskih šol. Akcija, ki se je začela na dunaj. katoliškem shodu, se torej nadaljuje. Seveda so vsi svobodomisleci brez razločka narodnosti in drugih barv složni proti klerikalni nakani. Zato pa stoje tudi slovanski, torej tudi slovenski napredni akademiki složno ob strani drugih svobodomiselnih sekcij akademikov. Morda povzroči ves ta boj čisto nove razmere v parlamentu. Gotovo je, da se svobodomiselne stranke tesneje približujejo. Da bi še danes, v XX. stoletju, kmetje s cepini, cepeci in batinami gospodarili ter ubijali svobodo, tega škandala avstrijsko razumništvo ne bo moglo dopustiti.

Hribar, miruj! Pod tem apetitnim naslovom je nakopičil „Slovenec“ kopo neresnic glede „Jugoslovanske zveze“ in poslanca Hribarja, očitajoč jima vse grehe in napake, kar jih more imeti kak političen klub in kak parlamentarec. Zlasti posl. Hribar je po „Slovenčevi“ sodbi individij, ki ne zaslučuje nič več niti zaničevanja, nego kvečjemu še nekoliko pomilovanja. Poslanec Hribar je namreč plitev, ohol, perfiden, duhamoren, lažnjiv, slepomiši slovensko javnost i. t. d. Zato mu svetuje „Slovenec“, naj si preračuni, kaj bo z njim čez pet let! „Mi — piše „Slovenec“ — z

vsemi pametnimi liberalci to vemo in smo zadovoljni“ . . . Raca na vodi, taka pisava gotovo ni ohola, ni perfidna in ne slepomiši sloven. javnosti. Čez pet let torej! Čez pet let že ali šele čez pet let? — Ko je bil župan Hribar izvoljen državnim poslancem toli sijajno v Ljubljani, takrat je pisal „Slovenec“ z vso resnobo, da pošljejo posl. Hribarja že čez par tednov z Dunaja zopet nazaj v Ljubljano, zakaj njegova izvolitev ne bo potrjena. Vsi ljubljanski somišljeniki „Slovenca“ so verjeli, da se mandat poslanca Hribarja ne bo odobril, nego da se bo morala vršiti nova volitev, iz katere izide prav gotovo kandidat dr. Iv. Šusteršiča kot slaven zmagalec župana Hribarja. Na kmetih pa so kimali verni bralci „Slovenca“: „Ja, ja, tkula je. Če gspud Šuštaršič nečja, pa mora bit Hribar falen in nobena žavba mu nč ne pomaga!“ Boltatu Pepe iz Kudeluga in Žane z Iblane sta se „pri fajmoštru“ že veselila novih volitev ter raznih agitacijskih golažev. Toda glej čudo, posl. Hribar je vzlic vsem grožnjam mirno ostal na Dunaju, niso ga poslali domov in ni bilo novih volitev, — da, posl. Hribar je zbral okoli sebe celo impozantno „Zvezo jugoslovanskih poslancev“. Posl. Hribar je danes eden najodličnejših jugoslovanskih poslancev, ki ima najožje stike in prijateljske zveze z vsemi jugoslovanskimi klubi ter je dosledno v vseh deputacijah in odsekih, ki jih volijo slovanski državni poslanci dunajskega parlamenta. Taka „ničla“ je naš poslanec. Zdaj je bil zopet izvoljen v deputacijo 3 slovanskih drž. poslancev, ki so se odpeljali v Petrograd pripravljat vseslovanski kongres. To seveda „Slovenca“ strašno jezi in v onemogli svoji togoti tolaži samega sebe z grožnjo: „Hribar, miruj! Čez pet let boš že ničla!“ — In s „Slovencem“ se tega vesele vsi pametni liberalci! Glejte, tudi „Slovenec“ vsaj enkrat priznava, da žive tudi — pametni liberalci. Zdi se nam le, da se tudi čez pet let „Slovenčeva“ grožnja ne izpolni, kakor se ni izpolnila njegova grožnja, da pošljejo posl. Hribarja čez pet tednov domov. Čez pet let bodo nove državnozbornice volitve. Morda poslanec Hribar takrat sploh ne bo hotel več kandidirati. Morda, pravimo, saj je moral že prvič le prisiljen sprejeti svoj mandat. Če pa bode vendarle še drugič kandidiral, je gotovo že danes, da bo Hribar v Ljubljani čez pet let iznova in le še sijajneje izvoljen. Gotovo pa je tudi že danes, da marsikdo, ki danes v „Slovencu“ bljuje na posl. Hribarja, čez pet let ne bo več izvoljen, kajti še vedno se je vresničilo, da kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade. Napredni Ljubljančanje so s svojim poslancem povsem zadovoljni; če „Slovenec“ ni zadovoljen, je za posl. Hribarja to čisto brezpomembno. Zato pa poslanec Hribar ne bo miroval niti nadalje. Vsaj še pet let ne! Če pa bo hotel, tudi še nadaljnih šest.

Uboga naša slovenščina! Na Kranjskem smo tudi dobili graške kurzovce, ki nam kot sodniki mrevarijo jezik, da je škandal. V Črnomlju imajo sodnika, ki izdaja slovenske razsodbe v taki slovni in takim slogu, da se čitatelju obrača želodec. Mož ne zna ne deklinirati, ne konjugirati, ne razločuje ne spola, ne časa, ne vrst glagola. Piše vam slovenščino, ki ni niti narečje najbolj mešane vasi ob nemški meji. A mož sme biti nadalje sodnik med Slovenci, ki jih niti dobro ne razume! Kakšne so njegove sodbe, koliko škodo morejo imeti stranke, to si lahko mislimo. Če bi pisal slovenski sodnik tako spakedrano in bedasto nemščino, to bi mu ministrstvo zagodlo! Toda tudi Slovenci ne smemo trpeti med sabo takega sod. uradnika. Drž. poslanec in deželni glavar, dvorni svetnik Šuklje stori gotovo svojo dolžnost ter s pomočjo „Slovenskega kluba“ napravi red v svojem volilnem okraju.

Več okusa, g. g. odvetniki! V zadnji št. „Našega lista“ smo ugovarjali medsebojnemu časnikarskemu klanju raznih slovenskih odvetnikov, ki igrajo v našem političnem življenju ulogo voditeljev. Ugovarjali smo temu klanju zlasti s stališča narodne in strankarske discipline. Kako se veselé Nemci takih osebnih prask naših juristov, kako se pohujšuje naš

narod ob takih dvobojih! In kaj brigajo našo javnost ti boji, ki imajo svoj izvir končno le v ekspenzarjih, v „lakoti slave, blaga“, v hrepenenju po izdatni, čim bolj kričavi reklami za pisarnico-kovačnico, kjer se iz pravnih pač kujejo le „rumenjaki“! Vsak hip morajo slovenski listi zavračati očitavanja zaradi slovenske „advokatske politike“ ter braniti naše odvetnike perfidnih laži, da igrajo svoje prvaške vloge edino le zaradi reklame svojim pisarnam. Slovenski napredni listi jih branijo dobro in radi, a še vedno se pojavljajo med odvetniki eksemplarji, ki jim je menda narod, strankina disciplina stara Hekuba ter vidijo le preveč svoj ljubi jaz. Slični slučaj smo doživeli zopet te dni. Bolehna samoljubnost nareka mlademu odvetniku v pero dolgovezno „Poslano“, ki more vzbuditi v javnosti slutnjo, da drug starejši odvetnik ni postopal povsem pravilno. Torej čisto obrtna in zasebna zadeva. Mladi odvetnik je v prvi instanci v Ljubljani pravdo izgubil, a v drugi instanci pri nadsodišču v Gradcu je pravdo dobil. Nato se je sklenila za obe stranki zadovoljiva poravnava. Mislimo, da je taka pot poravnave med Slovenci še vedno najboljša, saj naraščajo z nadaljnjim pravdanjem za stranke le še višji troški. Zadeva je torej vsestransko končana, a za mladega odvetnika vendarle še ne. Zato si daje duška v širokokrakih perijodah v slovenskem dnevniku. Bes ga plentaj! — Veseli nas zato tem bolj odgovor starejšega odvetnika, ki je elegantno zavrnil bojevitoga tovariša z besedami: „Ker mi moj okus ne dopušča, da bi se radi odvetniških zadev po časopisih prepiral z bivšimi svojimi koncipijenti, bo tudi . . . morda spredidel, da na njegovo osebno napadanje ne morem reagirati.“ Dobro mu je sapo zaprl! Naj bi imeli vsi naši odvetniki tak okus, potem ne bo naši javnosti toliko narodnega pohujšanja in neokusnega osebnega pričkanja v radost naših političnih in narodnih nasprotnikov! Slovenski odvetniki, torej več okusa!

Psovanje slovenskih akademikov je zdaj pri naših klerikalnih listih na dnevnem redu. Zlasti se odlikuje „Slovenec“, ki psuje naše napredne, svobodomiselnne akademike z izrazi „smrkolini“, — „svobodomiselnna „zalega“ i. t. d. Mi se temu čudimo, kajti kar naj bi veljalo za napredne akademike, mora veljati tudi za klerikalne slovenske akademike. Ako upoštevajo klerikalci svoja klerikalna akademska društva in klerikalna akademska glasila ter jim pripisujejo veliko važnost, imamo tudi mi pravico, da upoštevamo in cenimo svoje napredne dijake in akademike ter njih napredna akad. glasila. Vsi so enakopravni kot naši rojaki, kot akademični člani in kot državljani. Svetost vseučil. avtonomije in akadem. svobode morajo braniti vsi akademiki. Žalostno posurovelost dokazuje časnik, ki ne zna in ne more drugače pobijati nasprotnika, kakor da barabsko psuje in zmerja. Tak ton je običajen res le med smrkolini in med neomikano zalego!

Naši kmetje in zidanje kapelic. „Belokranjec“ poročajo iz Dragatuša, da so nekateri Belokranjci iz Amerike vposlali par stotakov za napravo teh kapelic. V isti številki pa poroča „Belokranjec“, da se je v Metliki vojaškega nabora udeležilo manje kot polovica poklicanih mladeničev, a še tisti so bili večinoma slabihi. In v prav isti številki poroča „Belokranjec“, da so belokranjske hiše večinoma lesene in krite s slamo ter stoječe na mokrih tleh; škrofuloza je silno razširjena pri otrokih in pri odraslih vsled vlage v poslopjih. Cele družine imajo samo po eno sobo, a še ta ima namesto oken nizko pri tleh majhne luknje, da komaj otrok vtakne svojo glavo skozi tako odprtino. V hišah je torej sila vlažno, smrdljivo, zaduhlo in temno. Spomladi se vidi po Belokrajini mnogo otrok in mlajših ljudij na očeh bolnih. Ta bolezen povzroča večkrat slepoto. — Tako je torej v naši ubogi Belokrajini. Revščina, zanemarjenost in zanikrnost vsepovsod, in ubogi ljudje beže v Ameriko trumoma za zaslužkom. Ko pa si s težkim trudom nekaj malega prištedijo, pošiljajo denar za — kapelice! Kar stotake za tri kapelice! Namesto da bi štedili in porabljali mukotrpno prihranjene stotake za

svoje uboge žene in otroke, namesto da bi skrbeli za izboljšanje svojih kužnih bivališč in za zdravje svojega zaroda, si zidajo — kapelice! Ali niso to blazni ljudje?! Kako naj se pomaga takemu ljudstvu?! Njegovi dohodki bi mu morali dan na dan dopovedovati, da je zidanje kapelic za reveže potrata, ne pa zaslužnje v nebesih, zakaj „pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!“ Duhovniki bi morali ljudstvu živo dopovedovati, da je njegova prva dolžnost skrbeti zase, za lastne otroke in lastne žene, ne pa zapravljati težkoprisluženega denarja za nepotrebne kapelice. Na Slovenskem je že danes več cerkev in cerkvic kakor šol; kapelic in znamenj pa je v naši deželi najmanj desetkrat preveč. Le na poti od Domžal do Moravč jih je blizu 100! In kakšne! Marsikatera je veljala pol tisočaka! Kaj ima narod od teh zidanj? Kaj ima Bog od teh kapelic? Ljudje stradajo, gnijo v podrtih, mokrih bajtah, mladina beži raztrgana in obupana v Ameriko, a kapelice se zidajo v vedno večjem številu. Celo iz ameriških rudokopskih grobov pošiljajo domov stotake za nove kapelice! Učitelje pa preklinjajo in šolo sovražijo. Ubogi slovenski narod, ki imaš take vzgojitelje po velikih, grajščinam podobnih farovžih! V dobi Trubarjevega 400letnega jubileja živimo, a na slov. kmetih se skoraj ne pozna, da so res že davno minili časi, v katerih je grmel ta veliki mož proti slabim duhovnikom z besedami: „Vi, fary inu menih, is Boga shpot delate, nega slushbe na malikovane preobrazhate!“

Trgovska in obrtna zbornica je imela 19. t. m. svojo sejo, na kateri se je sklenilo več zelo važnih in koristnih zadev. Namesto pok. Fr. Kollmana je bil izvoljen podpredsednikom trgovec Iv. Mejač. Sklenilo se je prositi na pristojnem mestu, da se ustanovi za dvorski okraj nova poštna filijalka, naj se dve poštni filijalki erarizirata ter naj se glavno poštno splotje v Ljubljani razširi. Telefonska zveza v Ljubljani naj se preuredi in popolni. Za Ježico in okolico naj se ustanovi poštni urad. Belokranjska železnica, ki zveže Sisek, Karlovec in Ljubljano, naj bi se zvezala preko Vrhnike z novo progo Hotedršica, Razdrto in Štanjel, da bi tako tvorila najkrajšo zvezo med Hrvatsko in Primorjem. Po gradnji proge Kamnik-Polzela bi se omogočila zveza preko Zeltwega 3. zveza s Trstom. Železnica Vrhnika-Štanjel bi stala 16 milijonov kron. Od Postojne naj bi se zgradila proga do Cerknice in naj se zveže z dolenjsko železnico. Kranjski trgovci in obrtniki priredé poseben vlak na razstavo v Pragi. Na progi Zidanimost in Zagreb naj se vvedeta dva nova vlaka in naj se vvede telefonska zveza. Priprave za ustanovitev „Gostilničarske in natakarske šole“ so v najboljšem tiru. Podpore so zagotovljene. Za krojaški strokovni tečaj v Škofji Loki se je dovolilo 100 K; za okr. odbor za pletarstvo in vrborejo v Dolskem in Dolu se je določila nagrada 50 K, ki se razdeli med najmarljivejše učenke te šole. Dežel. odbor namerava pospešiti ustanovitev nižje trgovske šole v Ljubljani ter se skliče v kratkem enketa, da se določi učni načrt. Zbornica zahteva višjo trgovsko šolo ter smatra bodočo nižjo trgovsko šolo le za začetek nadaljnega razvoja.

Dopolnilne volitve „Sloven. Matice.“ V odboru „Matice Slovenske“ so se kot kandidatje za letošnje dopolnilne volitve (1908) omenjali sledeči gospodje: Dimnik Jakob, Koblar Anton, dr. Opeka Mihael, Pleteršnik Maks, dr. Sket Jakob, Zupančič Vilibald; — nanovo: dr. Poljanec Leopold, profesor v Mariboru, Masej Fr.-Podlimbarski, c. in k. stotnik v p. in pisatelj v Ljubljani, dr. Mohorič Fr., c. kr. sodni tajnik v Ljubljani, Schwentner Lavoslav, knjigarnar v Ljubljani, Škerbine Silvester, trg. knjigovodja v Ljubljani.

Iz odborove seje „Matice Slovenske“ dne 13. maja t. l. — Predsednik poroča, da bo občni zbor dne 25. maja ob 8. zvečer. — Zemljevid bo izdelan do sredine avgusta t. l. Ekscerpiranje Pleteršnikovega slovarja, glavna priprava za

izdanje tehniškega slovarja, bo dovršeno do konca oktobra. — Pravdo z prof. Jesenkom radi Knezovih delnic „Narodne tiskarne“ je „Matica“ v drugi instanci izgubila, a je sprejela ponujeno ji poravnavo; g. profesor Jesenko prepušča Matici tožno svoto 1110 K ter plača svoje stroške. Za tekoče leto je plačalo članarino že 781 članov, nanovo jih je pristopilo 84 in en ustanovnik.

Odkritje Trubarjevega spomenika se je preložilo na drugo polovico meseca septembra tega leta, ker se izvrši krasni Bernekerjev osnutek v pravem marmorju. Iz istega vzroka se je preložil tudi kongres slovanskih časnikarjev v Ljubljani, s katerimi se bržčas priredi izlet v Bohinj. Istočasno se otvori v Ljubljani razstava „Otrok“, ki obeta biti jako zanimiva in instruktivna.

Iz Železnikov. (Dopis.) „Slovenec“ z dne 16. t. m. je prinesel kratko poročilo o ustanovitvi novega „Kat. izobraževalnega in podpornega društva“ v Železnikih. V tem poročilu se čita, da bodo člani novega društva hodili svojo pot, ne meneči se za zbadanje nasprotnikov. To je bil pač popolnoma nepotreben sklep. Oni, katere si g. poročevalec misli kot nasprotnike novega društva, so že toliko izobraženi, da ne bodo kazali svoje olike po zgledu njegovih pristašev. G. poročevalec naj si pokliče v spomin trimesečni boj, kateri se je letos bil za „Slov. bralno društvo“ v Železnikih. V tem boju je bilo dovolj prilike spoznati, kdo je nastopal olikano in kdo surovo. Čegavi pristaši so bili oni, ki so pri prvem občnem zboru „Br. dr.“ kazali svojo oliko s tem, da so razbijali po mizah kot pijanci po gostilnah, ter so s svojo surovostjo onemogočili zborovanje? Kdo so bili oni suroveži, radi katerih so pri drugem zborovanju „Br. dr.“ morali posredovati orožniki? — Čegavi pristaši so pri tretjem občnem zboru „Br. dr.“ nastopali tako, da se jih je bal celo g. vladni zastopnik? Čegavi so tisti, kateri so si z zmerjanjem po gostilnah že prislužili zapor? Kdo je v l. 1905 podiral mlaje, ki so stali v proslavo 20letnice „Br. dr.“? Kdo je takrat članom „Br. dr.“ žugal s pretepom? — Čegavi so vsi ti? G. poročevalec, odgovorite! — Mar so to „nasprotniki“ novega „Kat. izobraževalnega društva“? — Ne! Popolnoma se strinjamo z g. Grošeljom, vulgo Štrajnarjem, kateri je rekel, da so nekateri prebivalci spodnjih Železnikov (ali kakor se je on izrazil „Racmani“) potrebni „za ocediti“, t. j. izobrazbe. Skrajni čas je bil, da so tudi ti ljudje postali dovtetni za izobrazbo, kateri so se doslej trdovratno upirali. Nas to le veseli. Vsak olikan človek želi okrog sebe videti izobražene ljudi, ne pa da bi nasprotoval izobrazbi, kakor to dela g. kaplan v Železnikih s tem, da dekletom prepoveduje sodelovanje pri predstavi župnikove igre: „Divji lovec.“ G. poročevalec naj pa namesto, da hujska ljudi proti onim, kateri mu niso brezpogojno pokorni, raje pouči člane novega društva, naj se proti onim, kateri niso njihovega mišljenja, vedejo dostojno, kakor se spodobi članom „Kat. izobr. društva“, to pa ne le takrat, kadar od istih kaj potrebujejo, ampak vedno in povsod. — P—k.

Emil Guttmann, uprav. svetnik v Gorici, je umrl te dni ter zapustil svoje imetje za dijake ustanove. Zapustil je tudi bibliografskih redkosti (rokopisov in knjig) bogato knjižnico. Za trgovcem Franom Kollmannom v Ljubljani se je torej tudi Guttmann spomnil mladine in sloven. akad. naraščaja. Zdi se, da je postal inženir Polak blesteč vzgled!

Nova razsvetljava v Ljubljani s 700 Auerjevimi žarnicami in z električnimi obločnicami se dovrši do novembra t. l. Obenem s plinovimi cevmi se polaga druga glavna vodovodna cev od Kleč preko Spod. Šiške v Ljubljano.

Hitrost vožnje vlakov na Dolenjski železnici se poviša od 30 na 40 ozir. 45 km. Komisija pa mora prej dognati, ali je proga za to hitrost sposobna.

Vodovod za Kranj in okolico. Deželni odbor je 20. t. m. oddal vodovodno napravo za Kranj in okolico dvema tvrdkama za skupno ceno 533.592 K. Z delom se začne takoj. Vsa naprava bo izvršena v dveh letih.

Ravnateljstvo slovenskega gledališča. Služba ravnatelja sloven. gledališča je razpisana do 23. t. m. in se izvrši imenovanje šele prih. mesec po občn. svetu ljubljanskem. — „Nova Doba“ je šele pred kratkim odločno priporočala kreiranje ravnateljstva, zdaj pa zopet odločno ugovarja. Ker ni „N. D.“ nikdar osebna, ker je vedno objektivna in taktna, smo prepričani, da svojega konsekvantno odločnega stališča v tem vprašanju ni izpremenila toli brzo zaradi kake osebe in pa zaradi razpisane plače. „Slovenski Meščan“ pa o gledališču prinaša podlistke, ki jim vobče ni odrekati stvarnosti in realne podlage.

Slovenska umetniška razstava v Krakovu. Umetniška razstava slovenskega kluba „Save“, ki se je vršila marca in aprila meseca v Varšavi, se je preselila sedaj v Krakov. 13. t. m. je bila otvorjena v veliki dvorani „Krajkovskega umetniškega društva“ slovenska umetniška razstava, ki so se je udeležili „Savani“: R. Jakopič, M. Jama, Iv. Grohar, M. Strnen, R. Kleinova, P. Žmitek in Fr. Berneker. V Varšavi se je občinstvo vobče zanimalo za slovenska umetniška dela ter so prinesli razni listi laskave ocene. „Tygodnik ill.“ pa je imel tudi reprodukcije slov. umotvorov. Tudi v Krakovu se zanimajo za slovensko umetniško razstavo, ki je napravila na Poljake najlepši vtisk. Slovenska umetniška razstava v Varšavi in Krakovu je prvi korak k zblizanju Slovencev in Poljakov.

Letošnja otvoritev hotelov v Boh. Bistrici. Minilo nedeljo so se otvorili v Boh. Bistrici hoteli „Triglav“, „Dependence“ in „Bógomila“, last dež. zveze društev za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem. Iz Ljubljane se je odpeljal poseben vlak s 150 osebami; katerim se je kmalu pridružilo še več izletnikov z Gorenjske in iz Gorice. Za glasbo sta skrbeli ljubljanska Društvena godba in petrinjski tamburaši. Upravo hotelov in restavracijo s kavarno je prevzel najemoma gosp. Alfred Seidel, ki se je tega dne izkazal v vsakem oziru kot veščaka. Izborna, naravnost vzorna kuhinja, imenitna domača in tuja vina in pivo dveh vrst, nad vse skrbna, točna in spretna postrežba, veleokusna oprema hotelov z veliko obedno dvorano, zračnimi verandami, čitalnica, igralne sobe, lawn-tennis, razsežen, krasno pod planinami ležeč vrt, ogromno število s priprosto eleganco jako prikupno opremljenih sob za tujce, veleugodna lega hotelov blizu kolodvora ter v sredini med Blejskim in Bohinjskim jezerom: vse to so velike prednosti tega slovenskega podjetja. Železniške zveze so na vse strani jako pripravne in cenene. Ker je g. Seidel poskrbel v vsakem oziru za vse ugodnosti in udobnosti svojim gostom, smo prepričani, da najde njegovo podjetje povsod največje simpatije ter da bodo njegovi hoteli vedno posebno priljubljeno letovišče. Saj si lepšega letovišča ni možno misliti, kakor v tej divni, romantični okolici, sredi gorenjskega raja! Na Boh. Bistrico zre nizdol beloglavi ošak Triglav s svojimi tovariši, okoli in okoli gosti, senčni smrekovi gozdovi, nedaleč leži temno Bohinjsko jezero s kopeli in še nekoliko dalje moreš občudovati čudoviti slap Savice, o katerem je spesnil Prešeren svojo največjo pesnitev „Krst.“ Gosp. hoteljé Seidel je v nedeljo svoje mnogoštevilne goste vsestransko popolnoma zadovoljil ter nas uveril, da so naši bohinjski hoteli danes resnično v oskrbi vzornega veščaka.

V Boh. Bistrici so nabrale na predlog g. dr. Mirkota Trillerja iz Radovljice gospodični Milena Flisova iz Škofje Loke in Slava Lavrenčičeva iz Šiške ter gospa Zora Lampretova iz Kranja 40 K ob otvoritvi grand-hotela „Triglav“. — Nabiralnik in cena za prodane prve Polakove razglednice sta dala 46 K; skupaj torej 86 K. Prosimo še tako blagonosnih, uspešnih otvoritev za slovenstvo! Hvala nabiralcem in darovalcem!

Žalostne posledice izseljevanja v Ameriko. (Dopis.) Pred kakimi osemnajstimi leti se je priženil v Ločno pri Novemestu na širom znano, trdno domačijo mlad fant, tudi Dolenjec.

Ker je bil marljiv in vztrajen, je prav dobro živel s svojo rodbino. Toda lakomnost po velikem bogastvu ga je gnala v Ameriko, ostavil je mlado, živahno ženo in ljubeznive otročiče. Sama ni mogla opravljati domačije, iskala je pomočnika. Po dolgem je našla takega, ki je moža nadomeščal prav dobro in povsod. Razumljivo je, da se je odslej kmētija zopet lepo razvitala; tudi žena je cvetela in pričakovati je bilo celo žive priče zadovoljstva, sreče in ljubezni. Tedaj pa se je nepričakovano vrnil mož iz Amerike. Spoznal je hitro ves položaj; toda bil je moder in plemenit človek. Velikodušno je odpustil ženi, hlapcu pa dejal: „Fant, menda izprevidiš sam, da ne moreva oba ostati tukaj. Dokler mene ni bilo, si me nadomeščal, prav! Sedaj ko sem jaz zopet tukaj, pa se moraš umakniti!“ Ali fant se je postavil porobu. Udinjal se je za vse leto, gospodinja ga ima rada in je v vsakem oziru zadovoljna z njim, zato se ne umakne. In tako je moral poslati mož po orožnike, ki so odpravili hlapca iz hiše. Spravili so ga iz hiše, ne pa iz srca nezveste žene. Mladi hlapec je ostal v bližini svoje ljubice, ki je poslala ponj, kadar moža ni bilo doma. Nekega dne je rekel mož svoji ženi, da pojde na svoj dom in ga ne bo dva dni domu. O polnoči pa se je nenadoma vrnil. Pri ženi je našel mladega hlapca, pri hčeri pa drugega zapeljivca. To je bilo za poštenega moža preveč. Segel je po morilnem orožju in se ustrelil... To je žalostna tragedija izseljencev. Pohlep po denarju uničuje prav dostikrat zakonsko srečo. Zato možje, ostanite doma, obdelujte pridno svojo zemljo in ljubite sami svoje žene! Ž.

Dve pokroviteljini. Družbi sv. C. in M. — dve novi pokroviteljini. Narodna tiskarna v Ljubljani je nakazala družbi 200 K za ustanovitev nove pokroviteljine; zastopnika bode volil odbor „Narodne Tiskarne“. — V proslavo spomina vzor-rodoljuba, inženirja Viljema Polaka nabralo je omizje „Za plotom“ v hotelu pri „Južnem kolodvoru“ (A. Seidel) pokroviteljino 200 K izvajajoč geslo: „Pomnik postavimo mu tak, da slednji skuša biti mu enak.“ Zastopnik te pokroviteljine je g. Vojteh Vidmajer.

Družba sv. Cirila in Metoda naznanja tem potom, da je po širni domovini še mnogo nabiralnikov novih, zlasti pa starih, ki niso poslali še nobenih prispevkov. Nekateri stari nabiralniki vrše svoje delo že več let; ti imajo gotovo že cele kapitale! Nekateri novi nam pa tudi še niso poslali dva ali tri mesece ničesar. Prosimo uljudno, odprite jih in pošljite nam nabrane zneske!

Družba sv. Cirila in Metoda opozarja vse lastnike nabiralnikov, da te skrbno čuvajo in hranijo, kajti v kratkem času sta bila dva nabiralnika ukradena. Prosimo tedaj pozornosti, da ne bo družba trpela škode.

Raznoterosti.

Sienkiewicz obsojen. 18. t. m. se je vršila na Dunaju razprava proti pesniku Henriku Sienkiewiczu, ki je svojčas v nekem dunajskem listu obsojal Rusine ter zagovarjal Poljake. Med drugim je tudi trdil, da rusinski dijaki za časa stradalnega štrajka v Lvovskem zaporu v resnici niso stradali, nego so jedli befsteake, namočene v vino. Dijaki so smatrali to trditev za razžaljenje in so tožili Sienkiewicza, ki je bil obsojen na 300 K globe oz. 30 dni zapora. Rusinski dijaki so poslali Björnsonu brzojavko, glasečo se: „Resnica je zmagala, porotniki so spoznali Sienkiewicza krivim.“

Vseučilišče v Egiptu. Oktobra meseca t. l. bodo otvorili v Kairu v Egiptu prvo vseučilišče evropskega vzorca. Stavbni prostor so dali domači veleposestniki brezplačno. Doslej so nabrali za vseučiliški fond 200.000 K. Profesorje dobe s Francoskega, Angleškega, Švice in Nemčije. Predavalo se bo predvsem o francoski, angleški in arabski literaturi ter o arabski in splošni zgodovini. Predavanja bodo brezplačna. Nekaj domačih dijakov je odšlo na univerzo v Pariz, Cambridge, Oxford in Leeds nadaljevat svoje študije, da bodo pozneje delovali kot vseučil. profesorji v svoji domovini.

Slovinci, kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

Najizvrstnejše in najboljše tamburice
izdeluje ter razpošilja
prva sisaška tvornica tamburic
J. Stjepušin, Sisek (Hrvaško)
Odlikovana na Pariški izložbi leta 1900, ter na Milenijski izložbi leta 1896.
Razun tamburic in skladb za tamburice imam razna glasbila kakor:
gosli, citre, kitare, mandoline, harmonike, okarine itd.
za katere se pošlje poseben cenik s slikami.
Veliki ilustrovani cenik vsakemu zastonj in franko.
V isti tvornici izhaja strokovni tamburaški list „TAMBURICA“ mesečno jedenkrat in stane z glasbeno prilogo 8 kron na leto.

Za nakup in prodajo posestev in trgovin, oskrbovanje hipotek, udeležitve, priporočamo edino staroznano
prvo avstr. trgovsko in posestniško borzo
največje krščansko podjetje s strokovnim listom.
Dunaj, I. Sonnenfelsgasse 21.
Veliko kupcev na izbero. Zahtevajte brezplačen obisk zastopnika.

Kopališče

Postaja c. kr. drž. železnic. 1 1/2 ure od Ljubljane. Krasna planinska lega. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Winternitz, polivi po Kneippu. Radij, pitno in kopalno zdravljenje. Solčne kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakom.

in vodno zdravišče

Masaža in elektroterapija. Plavališče. Izvrstna kuhinja. Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja. —

Prospekte pošilja
Dr. Rud. Wackenreiter
zdravnik-voditelj in najemnik kopališča

Kamnik na Kranjskem.

Slaven, ker čuva prtenino.
Slaven, vsled bleščéce beline, ki jo dobi prtenina.
Slaven, ker ne dobi prtenina po pranju prav nikakega duha.
Slaven, ker je zelo poceni in se pri pranju prihrani mnogo časa.

MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILLIONI.

Absolutno neobhodno potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgorajšnje varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ki je brez vsake vrednosti.

Na debelo pri L. Minlos, Dunaj I. Mülkerbastei 3.
Dobiva se v trgovinah z drogerijami, s kolonijalnim blagom in z milom.

S to znamko opremljeni
Maršnerjevi

šumeči limonadni bonboni

(malinovec, citriona,
jagoda, češnja, prvenec)
so najboljši.

Prva češka deln. dr. orient. sladkornin in tvor-
nice čokolade, Kr. Vinogradi, prej A. Maršner.

Edino pravi je samo

Thierry-jev balzam

z zeleno **nuno** kot varstveno znamko. Najmanj se
pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska ste-
klenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta.

Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi
zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasli-
zenje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali
denarne pošiljave je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu
Zaloge v več lekarnah.

Čudež industrije!

New-York in London nista prizanašala niti
evropski celini ter je velika tovarna srebrnine
prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti maj-
hnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem
izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sle-
deče predmete le proti temu, da se mi povrne
gl. 6-90 in sicer:

- 6 kom. najfin. nam. nožev s pristno angl. klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašic za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gid. 6-90.

Vseh teh **42** predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih
je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gid. 6-90.**
Američansko pat. srebro je znano, skoz in skozi je bela
kovina, ki obdrži bojo srebra **25 let**, za kar se garantuje.
V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na **nika-
kršni stepariji**, zavezujem se s tem javno, vsakemu,
kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez za-
držka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne pri-
like, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno
prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo
kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Kirshberg-a** eksportni hiši amer.
edino le v **pat. srebrnega blaga**
na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju,
ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo **10 kr.**

Pristno le z zraven natisnjeno varst-
veno znamko (zdrava kovina).

Izvleček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljativo krasne garniture jako za-
dovoljen. Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku v Ljubljani.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.
Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna,
prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.
S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen.
Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Mihael Kovacović, ravnatelj pomožn. uradov dež. pri vladi v Sarajevu.

Steckenpferd- lilijino mlečno milo

Za kožo najmilejše milo.

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje hran. vlog:
nad 24 milijonov K

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron

v lastni hiši
v Prešernovih
ulicah št. 3

poprej na
Mestnem trgu
zraven
rotovža.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure
dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne

jih obrestuje **4%** ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu.
po **4%** Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega,
ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna
občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno
močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v
to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po **4 3/4%** na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na
kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno **5%** izposojenega kapitala. Na ta način
se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred
na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto **6%** izposojenega kapitala. Dolžniku
je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborna zalogo vsakovr-
stnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

po **4 1/2%**

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar,
ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po **5 1/4%**
ali z **1%** amortizacijo, na menice pa po **6%**.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Uradije se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop.**
in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:
2.000.000 K

v Ljubljani

Res. fond:

200.000 K

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po **4 1/2 %**

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“
po K 500—, 1.000—, 5.000— in 10.000—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovec z zlatino in srebrnino. Eksport. Ceniki zastoj in poštne prosti. Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zob-čistilno sredstvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobri se povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečkanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeških znamenjih.

Gena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828.

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu in poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo balliše, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, žimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Slovenci spominjajte se podpornega društva za alovenske visokošolce v Pragi.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamozernic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železniško stroko spadajoče predmete.

Velika zaloga zlatih in srebrnih žepnih ur, stenskih ur, vsakovrstnih optičnih predmetov. Zlatnine in srebrnine. Cene nizke.

Genovniki zastoj in franko.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev iz najboljših tovarov, domačih in tujih. Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje. Zmerne cene. Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbera izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod „Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega zistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Zahtevajte „Naš List“ v gostinah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncraziji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907
K 12,888.795-43

Denarni promet
K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4% z 1 1/2% na amortizacijo ali pa po 5 1/4% brez amortizacije; na menice po 6%. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.